

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 8511-09-13 ואח' נ' מ'

תמ"ש 33988-10-13 ואח' נ' מ'

תמ"ש 13185-07-14 ואח' נ' מ'

בפני כב' השופטת שלי אייזנברג

בעניין הקטין א' מ' ת.ז. ----

התובע מ' מ' ת.ז. ----
ע"י ב"כ עוה"ד טל זלץ

נגד

הנתבעת א' מ' ת.ז. ----
ע"י ב"כ עוה"ד עמוס צדיקה

פסק דין

רקע עובדתי:

1. בפני בית המשפט תלויות ועומדות שלוש תביעות הדדיות שהגישו הצדדים. למען הנוחות, יכונה התובעת והנתבע- "האם" ו"האב" ואלו התובעות:
 - תמ"ש 8511-09-13 תביעת האב למשמורת קטין.
 - תמ"ש 33988-10-13 תביעת האם למשמורת קטין.
 - תמ"ש 13185-07-14 תביעת האם למזונות קטין.
2. הצדדים יהודים אשר נישאו זל"ז כדמו"י ביום --- והתגרשו ביום ----. מנישואיהם נולד הקטין א', יליד --- כבן 4 וחצי (להלן: "הקטין").
3. בפני בית המשפט התקיימו שתי ישיבות הוכחות (23.11.15 וב- 23.2.16). ראוי לציין כי ההליך המשפטי לוהה במתחים רבים וריבוי קונפליקטים בין הצדדים אשר באו לידי ביטוי בהיקף הבקשות שהוגשו לתיק בית המשפט. בית המשפט הביע עמדתו לא אחת כי הפערים ניתנים לגישור והעלה מספר הצעות פשרה לסיום ההליכים, אולם כל ההצעות נדחו. עם הגשת סיכומי הצדדים לאחר האורכות שנתבקשו, הגיעה העת למתן פסק דין.

א. התביעות למשמורת:

השתלשלות ההליך:

4. טרם הגשת תביעת האב למשמורת התנהל בפני בית המשפט הליך לאישור הסכם גירושין בין הצדדים. הצדדים חתמו על הסכם גירושין ביום 24.7.2013 בו הסכימו כי הקטין יישאר במשמורת מלאה של האב. כן הוסכם כי לאם תהיה אפשרות בכל שלב להגיש תביעה

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 8511-09-13 ואח' נ' מ'

תמ"ש 33988-10-13 ואח' נ' מ'

תמ"ש 13185-07-14 ואח' נ' מ'

למשמורת בבית המשפט לענייני משפחה בחיפה. בהסכם הודגש כי הקטין יישאר במשמורת מלאה של האב שיישא בכל האחריות לטיפול בו והוצאותיו. יצוין כי בטרם נקבע מועד לאישור ההסכם בבית המשפט, הודיעה האם כי חזרה בה מההסכמות ועתרה להפנות את הצדדים ליחידת הסיוע. עוד בטרם זומנו הצדדים ליחידת הסיוע, הודיעה האם כי היא חוזרת בה מהחזרה וביקשה לאשר ההסכם. בדיון שהתקיים ביום 2.9.13 לאישור ההסכם, הודיעה האם כי היא חוזרת בה מההסכמות ואינה מעוניינת לאשר את ההסכם.

5. למחרת היום, עתר האב בתביעה למשמורת ולקביעת המשמורת הזמנית בקטין בידי. האב טען כי האם סובלת ממשבר נפשי קשה, עזבה לבית אמה עוד בחודש 6/13 שעה שהוא משמש כהורה משמורן לקטין. בית המשפט נעתר לבקשה וקבע ביום 3.9.2013 במעמד צד אחד, בהתאם לסעיף 4 להסכם הגירושין שנחתם בין הצדדים ולא אושר, כי המשמורת הזמנית בקטין תהיה לאב. זמני שהות זמניים לאם נקבעו בהתאם להסכם. האם עתרה בבקשה דחופה לביטול ההחלטה שניתנה במעמד צד אחד וטענה כי אין לזקוף את מצבה הקודם לחובתה. לטענתה החלה בטיפול רגשי ומצבה התייצב. נוכח המפורט לעיל, הורה בית המשפט על עריכת תסקיר משולב ע"י המחלקות לשירותים חברתיים במועצה האזורית דרום השרון, שם התגוררו האב והקטין ועיריית חיפה, שם מתגוררת האם.

6. להלן אביא עיקרי התסקירים וההמלצות: בתסקיר הראשון מיום 15.10.13, שנערך ע"י המחלקה לשירותים חברתיים בדרום השרון לא היו מספיק נתונים לצורך בדיקה מעמיקה ולכן הומלץ להותיר את המצב בעינו. לתסקיר צורף דיווח העו"ס לסדרי דין מחיפה שציינה כי יש להחזיר את הקטין בדחיפות לחיפה ולחלק את זמן שהיה עם הקטין בצורה שווה בין ההורים. בית המשפט הורה בהחלטתו מיום 16.10.13 כי המשמורת על הקטין תהא משמורת משותפת והרחיב את זמני השהות של הקטין עם האם.

7. תסקיר משלים מיום 17.12.13 המליץ על הפניית האם לאבחון פסיכודיאגנוסטי, והרחבת זמני השהות ללילה נוסף בבית האם. בהחלטת בית המשפט מיום 26.12.13 לאחר שמיעת הצדדים, אומצו המלצות התסקיר, האם הופנתה לאבחון פסיכולוגי אצל מר יניב דולב אדלשטיין והורחבו זמני השהות בין הקטין לאם.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 8511-09-13 ואח' נ' מ'

תמ"ש 33988-10-13 ואח' נ' מ'

תמ"ש 13185-07-14 ואח' נ' מ'

- 1
2 ביום 25.3.14 נתקבלה חוות דעת הפסיכולוג באשר למצבה הנפשי של האם. מסקנות חוות
3 הדעת קבעו כי אין הפרעות בחשיבה או בתפיסה, לא ניכרו בעיות הסתגלות או הפרעות
4 חרדה, לא ניכרת הפרעה במצב רוח. ניכר כי מדובר באישה עם תפקוד נפשי נורמטיבי ללא
5 קשיים מיוחדים זאת על אף המשבר המשפחתי והאישי הקשה שעברה. האם מייחסת
6 חשיבות רבה להורות, מושקעת בה רגשית ומגלה ביטחון בכל הנוגע לקשר עם בנה. האם
7 בעלת כוחות ומשאבי אישיות, כמו גם יכולת התמודדות.
8
9 ביום 7.4.14 נערך תסקיר משלים שהמליץ על משמורת משותפת וזמני שהות שווים. בדיון
10 שהתקיים ביום 8.4.14 הגיעו הצדדים להסכמות כי המשמורת על הקטין תהא משותפת.
11 חלוקת הזמן ההורי נקבעה כדלקמן: בימים א' וג' הקטין ישהה עם אביו ובימים ב' וד' עם
12 אמו. עוד הוסכם כי ימי ה' יתחלקו בין הצדדים לסירוגין, כך שהקטין ישהה ביום ה' עם
13 ההורה שעמו הוא אינו שוהה באותו סוף שבוע.
14
15 ביום 10.9.14 הוגש תסקיר נוסף אשר תיאר כי למרות המחלוקות בין ההורים, הם יודעים
16 להעריך את הכוחות ההוריים החיוביים של האחר ומעוניינים בהמשך הסדרי השהות
17 הנרחבים. על כן המליצה העו"ס על המשך משמורת משותפת ואחריות הורית משותפת.
18 בדיון שהתקיים ביום 6.10.14 אימץ בית המשפט המלצות התסקיר והוסיף כי אחת
19 לשבועיים ביום א' הצמוד לסוף השבוע שבו הקטין שוהה עם אביו, על מנת שהאם והקטין
20 לא יחוו נתק ממושך לאחר סוף השבוע: יאסוף האב את הקטין מבית האם בשעה 16:00
21 ולא ישירות מהמסגרת החינוכית כפי שנעשה עד כה בשעה 13:00.
22
23 בתסקיר מיום 22.1.15 התרשמה העו"ס כי הצדדים לא מפנימים כי טובת הקטין תלויה
24 בשיתוף הפעולה ביניהם. כן התרשמה העו"ס כי שני ההורים נטלו ונוטלים חלק פעיל
25 בטיפול בבנם ובטיפוחו, שניהם משמשים עבורו דמויות משמעותיות ומקור לביטחון. הומלץ
26 על המשך משמורת משותפת ואחריות הורית משותפת והפניית ההורים לתיאום הורי
27 בתחנה לטיפול משפחתי.
28 בדיון שהתקיים ביום 9.2.15 הופנו הצדדים לתיאום הורי בתחנה לטיפול משפחתי. ביהמ"ש
29 הדגיש, כי חלוקת הזמן נועדה לקבוע זמני שהות של ההורים עם הקטין ולא של צדדים
30 שלישיים לרבות מטפלות. ככל שהאב מבקש לבצע התאמות ושינויים בהתאם לסדרי
31 עבודתו, האם צריכה לשמש אופציה ראשונה ולהיפך.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 8511-09-13 ואח' נ' מ'

תמ"ש 33988-10-13 ואח' נ' מ'

תמ"ש 13185-07-14 ואח' נ' מ'

טענות האם:

11. לטענת האם, האב לא נמצא עם הקטין בימי א' ו-ג'. לטענתה הוכח כי האב משתמש בצדדי ג' וכעת בבת זוגו ואינו נוכח עם הקטין. לכן עותרת להחלפת הימים כך שהקטין ישהה עימה בימי א' ו-ג'. לטעמה האב לא הוכיח שאינו יכול להיות עם הקטין בימים ב' ו-ד', האב לא הביא כל מסמך ממקום עבודתו אודות אי יכולתו להישאר עם הקטין בימים אלו. לטענתה, למרות היותה פנויה לקטין כל יום משעות הצהריים המוקדמות וחרף החלטת בית המשפט, לא נעזר בה האב ומתעקש לקבל הקטין בימים א' ו-ג' אף שאינו שוהה עימו בפועל.

12. לטענת האם חלוקת הימים שנקבעה בחופשת הקיץ בתסקירים אינה הגיונית וגורמת לפגיעה בקטין, המנותק מאמו כשהוא בן 4 שנים בלבד, מוסת ע"י אביו ובת זוגו הנוכחית. לטענתה האב אינו מאפשר לה לשוחח עם הקטין כשהוא עימו. לטענתה, חלה על הקטין חזקת הגיל הרך, על אחת כמה וכמה ששעה שהנה מורה והאב עובד הייטק בחברת ---- עד שעות הלילה. לטענתה, אין שיתוף פעולה בין הצדדים, נימוק זה לטענתה של חוסר תקשורת הינו הנימוק העיקרי להעברת המשמורת לידיה, כאשר חוסר שיתוף הפעולה הינו בניגוד גמור לטובת הקטין.

13. לפיכך, עותרת האם לקבוע את משמורת הקטין בידיה תוך קביעת זמני שהות התואמים את אפשרויות האב לשהות עם הקטין בלא צורך בשימוש בצדדי ג'. לחילופין, עותרת לשנות את ימי השהות עם הקטין כך שהקטין יהיה עמה בימים א', ג' ו-ה. כן עותרת בסיכומיה להורות כי חלוקת זמני שהייה של הקטין בחגים ובחופשות עם כל אחד מהוריו לא תעלה על 4 ימים ברצף. לעניין החופש הגדול טוענת כי יש להורות כי הסדר הראייה יישמר, פרט לשבוע ימים בו יוכל כל אחד מן הצדדים לשהות עם הקטין ולצאת עמו לחופשה מרוכזת.

טענות האב:

14. לטענת האב, התסקירים ממליצים באופן מפורש על משמורת משותפת ואחריות הורית שווה, לפיכך התעקשות האם למשמורת בלעדית לא ברורה. לטענתו, מאז לידת הקטין האב משמש כהורה דומיננטי ומרכזי בחייו. לאב יש בת זוג המתגוררת עימו. במהלך שהות הקטין אצל האב, חווה הוא מודל של משפחה מתפקדת, בניגוד לבית אמו שם מתגוררת האם עם אמה.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 8511-09-13 ואח' נ' מ'

תמ"ש 33988-10-13 ואח' נ' מ'

תמ"ש 13185-07-14 ואח' נ' מ'

- לעניין התקשורת בין בני הזוג טוען האב כי אין בתנאי זה כדי לבסס משמורת בלעדית על הקטין. התקשורת לטענתו לא מהווה בעיה אלא הותרת העניינים פתוחים, כפי שמציינת העו"ס בתסקיר. כן טוען כי תקשורת לא אופטימלית אין בה כשלעצמה לחסום ממשמורת משותפת. באשר לחזקת הגיל הרך טוען כי זו ניתנת לסתירה ובמקרה דנן החזקה נסתרה לאור המלצות התסקירים החד משמעיות, ההסכמות החוזרות ונשנות של הצדדים למשמורת משותפת ומתן תוקף של החלטות להסכמות אלו, כמו גם הקשר המיוחד בין האב לקטין.
15. האב בסיכומיו, עותר להותיר את החלטת בית המשפט מיום 8.4.14 שניתנה בהסכמת הצדדים- על כנה, ולהורות כי הקטין ישהה עמו בימים א' ו-ג' ואצל האם בימים ב' ו-ד', יום ה' מתחלף וסופ"ש לסירוגין. האב מדגיש כי מאחר והוא עובד הייטק, יש חשיבות לימי שני, כאשר בעבודתו ימי ב' נחשבים לימים עמוסים וחשובים במיוחד למול העבודה מול חו"ל, זו לטענתו הסיבה כי מלכתחילה נקבע יום ב' לאם. כן עותר האב לבטל את הפיצול בימי א' גם מאחר ופיצול זה לא הומלץ בתסקירים, וגם גרם בפועל לבעיות ויצר חיכוכים מיותרים וטרטור הקטין, פיצול יום הוא פתח למחלוקות קשות בעתיד.
- באשר לחגים מבקש האב ליתן תוקף של פסק דין להמלצות התסקיר מיום 10.9.14 שבו פורטו זמני החלוקה בחגים כמקובל. אין בסיס להתנגדות האם לרצף של 3 ימים ומעלה. לעניין חופשת הקיץ טוען כי יש להורות על חלוקה שווה של הימים, בדיוק כפי שנעשה לגבי חודש אוגוסט.
16. בתגובה לטענות האם על עזרת צד ג', טען האב כי האם לא הוכיחה כי נעזר בשירותי שמרטפית יותר מ- 4 פעמים, כאשר מדובר ב- 4 פעמים בלבד.
- דיון:**
17. סעיפים 14, 24 ו- 25 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב-1962 קובעים כי שני ההורים הינם האפוטרופוסים הטבעיים של ילדיהם הקטינים. כאשר ההורים לא הגיעו להסכמה בדבר החזקת הקטין, יכריע בעניין בית המשפט.
- העיקרון לאורו יכריע בית המשפט בסוגיית המשמורת הינו עקרון טובת הילד.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 8511-09-13 ואח' נ' מ'

תמ"ש 33988-10-13 ואח' נ' מ'

תמ"ש 13185-07-14 ואח' נ' מ'

1 "...בסכסוך הנסב על מעמדו של קטין, טובתו של הקטין היא עמוד האש היא עמוד הענן

2 שיוליכנו הדרך" (בג"ץ 5227/97 דויד נ' בית הדין הרבני הגדול בירושלים, פ"ד נה (1) 460

3 ((1998).

4 "כך ככלל, לא-כל-שכן שהכרעה בטובת הילד הינה, על הרוב, שקילת העדיפויות

5 היחסיות בנסיבותיו של עניין פלוני ובחירת הרע במיעוטו. ראו והשוו: בע"א 503/60 וולף

6 נ. וולף פ"ד ט"ו 764, 760. יחד-עם-זאת, ולמרות שטובתו של ילד - בנסיבותיו של עניין

7 פלוני - עשויה להיות שנויה במחלוקת בתום-לב, דומה כי נוכל להתאחד כולנו סביב

8 נוסחה כללית ולפיה הליבה של טובת הילד, הלזו של טובת הילד, היא זכותו של הילד כי

9 תישמר בריאותו הגופנית והנפשית, כי יסופקו כראוי צרכיו הנפשיים, הגופניים

10 והחומריים. זו זכות-יסוד הקנויה לכל בוגר - כי לא ייפגע לא בגופו ולא בנפשו - וזו זכותו

11 של הילד שאינו אלא איש קטן" (ראה בג"ץ 5227/97 שמוזכר לעיל).

12 לצורך בחינת טובת הקטין נעזר ביהמ"ש בדעתם של הגורמים המקצועיים המלווים את

13 ההליך, ובמקרה דנן פקידות הסעד.

14 "כאשר עיקר הראיות נלמדות מחוות דעת של מומחים, שלהם האפשרות לבחון את

15 המקרה בעין מקצועית ואשר הינם אובייקטיבים בהשוואה להוריו של הקטין...

16 ככלל, לאור חשיבותן הגדולה של חוות דעתם של מומחים במקרים כגון זה שלפנינו, נוטים

17 בתי המשפט לאמץ את הממצאים שאותם קבעו המומחים בחוות דעתם ואת מסקנותיהם

18 של המומחים הנגזרות מממצאים אלו".

19 (ראה- בע"מ 10060/07 פלונית נ' פלוני (פורסם בנבו)).

20 18. המלצות העו"ס לסדרי דין לאורכו ולרוחבו של ההליך היו להמשיך את הסדר המשמורת

21 המשותפת והאחריות ההורית המשותפת. ההמלצה לא באה בחלל ריק ולא ביקשה להביא

22 שינוי, נהפוך הוא, ההמלצה כיוונה לקבע את המציאות וליצור המשכיות במקום בו

23 האחריות ההורית הייתה משותפת כמעט מרגע הוולדו של הקטין א'.

24 לעניין זה יפים דברי כבוד השופטת מרינה לוי בתמ"ש (קריות) 10440/07 (פורסם בנבו):

25 "המשמורת המשותפת היא דרך המלך. מקום בו ניתן להותיר על כנה אחריות הורית

26 משותפת, ממקום של שוויון, אכפתיות ומעורבות שווה, על אף הפירוד הזוגי, מן הראוי

27 לעודד ולהתיר זאת."

28 ראה גם דבריו של כבוד השופט ניצן סילמן בתמ"ש (קריות) 17120/07 (פורסם בנבו):

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 8511-09-13 מ' ואח' נ' מ'

תמ"ש 33988-10-13 מ' ואח' נ' מ'

תמ"ש 13185-07-14 מ' ואח' נ' מ'

1 "מקום בו קיימת מסוגלות הורית נאותה, מקום בו נסיון העבר מלמד על חלוקת נטל
2 הגידול והטיפול ומקום בו קיים רצון להמשיך לחלוק בעול הטיפול, תהא המשמורת
3 המשותפת 'דרך המלך'. ודוק אלו הם המקרים אשר ממילא הסדרי הביקור יהיו רחבים
4 וחלוקת הזמן תהיה חציונית או קרובה לכך. לטעמי בברירה בין כותרת כזו או אחרת, יש
5 להעדיף את ברירת המשמורת המשותפת, על מנת למנוע את תחושת ה'הפקעה' או תחושת
6 ה'הפסד'. מקום בו קיימים התנאים לעיל, יש להעביר נטל שלילת ההסדר המשותף
7 לשכמו של הטוען נגד...."

8
9 19. משך השנים הותוו בפסיקה השיקולים המרכזיים אשר בהתמלאם, ישקול בית המשפט
10 בחיוב לקבוע משמורת משותפת, והם:

- 11 (1) מסוגלות הורית טובה דומה או שווה של שני ההורים.
- 12 (2) רמה גבוהה של שיתוף פעולה בין ההורים וטיב התקשורת ביניהם.
- 13 (3) רצון הילד.
- 14 (4) מעורבות רבה של שני ההורים בחיי הילד.
- 15 (5) קיומו של קשר טוב ותקין בין שני ההורים לבין הילד.
- 16 (6) מגורי ההורים בסמיכות זה לזה, ותפיסת הילדים את שני הבתים כבצים מרכזיים
17 בחייהם.
- 18 יחד עם זאת, אין מדובר ברשימה סגורה ויש לבחון כל מקרה ונסיבותיו.

19
20 ראה לעניין זה דבריו של כב' השופט שרעבי בעמ"ש 51016-02-14 ועמ"ש 59250-01-14
21 אברהם נ' אברהם, ניתן ביום 11.6.2014 (פורסם בנבו); ראה דבריו של כב' השופט שנלר
22 בעמ"ש (מחוזי ת"א) 55785-02-12 ק.ש. נ' ע.ש. ניתן ביום 20.9.12, פורסם בנבו; ראה גם-
23 תמ"ש (טב') 12148-04-10 (פורסם בנבו); תמ"ש (פ"ת) 603-09-13 (פורסם בנבו).

ומן הכלל אל הקטין שבנדון:

24
25
26 20. לאור התשתית הראייתית בתיק, לרבות התסקירים שהוגשו לבית המשפט והתרשמותי
27 מהצדדים, הגעתי למסקנה כי משמורת משותפת ואחריות הורית שווה עולה בקנה אחד עם
28 טובת הקטין, ורצון הצדדים.
29 חרף טענות הצדדים, לא מצאתי כי טובת הקטין מובילה לקביעת משמורת בידי האם או
30 האב כהורה משמורן. שני ההורים מיטיבים עם הקטין, בעלי מסוגלות הורית טובה, דואגים
31 לקטין ומשקיעים בו כמיטב יכולתם. לא מצאתי אם כן, כי יש לסטות מההמלצות

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 8511-09-13 ואח' נ' מ'

תמ"ש 33988-10-13 ואח' נ' מ'

תמ"ש 13185-07-14 ואח' נ' מ'

התסקירים, המלצות אשר כאמור קיבלו את הסכמת הצדדים למשמורת משותפת, באופן מודע וברור כי מתווה זה מתיישב עם טובתו של הקטין. אבאר דבריי עפ"י השיקולים שהותוו בפסיקה:

21. מסוגלות הורית טובה של שני הצדדים ומעורבות בחיי הקטין: אין חולק כי נוכחות שני ההורים בחיי הקטין הינה נדרשת וחיונית ומתיישבת עם טובתו של הקטין ורצונו לשהות עם שני הוריו המיטיבים עמו. אין מקום איפוא, לנסות להמעיט בערכו של ההורה האחר, שכן לשני הצדדים ברורה הטובה שתיצמח לקטין במשמורת משותפת, שעה ששניהם נתפסים כהורים דומיננטיים ומרכזיים בחייו של הקטין. ראה דבריה של העו"ס מהתסקיר ביום 7.4.14: "יש כאן שני הורים עם יכולות בסיסיות טובות...סיכמנו כי יש לשנות את המשמורת למשמורת משותפת ובכך ינוטרל המאבק על קביעת חזקה ו'ניכוס' של הילד כשהמסר הוא- שניהם יגדלו את הילד ביחד ולכל אחד מהם יש חשיבות רבה בחייו". ראה גם התסקיר מיום 10.9.14: "הסדרי השהייה עם הקטין מתקיימים באופן עקבי ורציף. יש לצין כי חלוקת זמני השהייה בין ההורים הינה שוויונית....שניהם יודעים להעריך את הכוחות ההוריים החיוביים של האחר מעוניינים בהמשך הסדרי השהות הנרחבים. להתרשמותי שני ההורים נטלו ונוטלים חלק פעיל בטיפול בבנם ובטיפולו. להתרשמותי שניהם משמשים עבורו דמויות משמעותיות ומקור לביטחון".

לעניין מסוגלות הצדדים, ראה מסקנותיו של הפסיכולוג בחוות דעתו: "היא מייחסת חשיבות רבה להורות, מושקעת בה רגשית ומגלה בטחון בכל הנוגע לקשר עם בנה. היא בעלת כוחות ומשאבי אישיות, כמו גם יכולת התמודדות". מסוגלותה של האם אף עולה מהתסקירים: "אכן היתה תקופת משבר אבל מאז מתפקדת בצורה טובה ביותר ומהווה אם מיטיבה לכל דבר לבנה" וכן ראה גם "ללא ספק ישנו קשר חם, אוהב, ועוטף בין האם והסבתא לבין א'...התרשמתי כי האם נוהגת בטבעיות עימו. א' מאוד נהנה ממשחק המשותף עם אמו". לעניין מסוגלותו של האב, התסקירים חוזרים ומדגישים באופן קוהרנטי כי האב הינו דמות יציבה, קבועה ומיטיבה בחיי הקטין. כן אין להתעלם מהאחריות שגילה בעת שהאם הייתה שרוייה במשבר וטיפול בקטין.

22. רצון הילד: כעולה מהתסקירים, רצון הקטין וטובתו תהא בחלוקת זמן שווה עם שני הוריו, ראה הדברים שעלו מהתסקיר מיום 10.9.14: "א' [..] מרגיש מאושר עם שני הוריו".

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 8511-09-13 ואח' נ' מ'

תמ"ש 33988-10-13 ואח' נ' מ'

תמ"ש 13185-07-14 ואח' נ' מ'

23. מגורי הצדדים בסמיכות האחד לשניה - ביום 1.6.14 חזר האב להתגורר בחיפה ומאז מתגוררים הצדדים בסמיכות בעיר חיפה. ראה הדברים כפי שתוארו בתסקיר מיום 7.4.14: **"החלטת האב על מעבר לחיפה מהווה גורם משמעותי ומשקפת עמדת האב ואחריותו לבנו ולקשר עמו ועם האם"**.

24. שיתוף פעולה ותקשורת בין ההורים: תנאי התקשורת בין הצדדים, הינו אחד מהשיקולים על בית המשפט לשקול בבואו להכריע בעניין המשמורת על הקטין, אולם אין מדובר בתנאי אשר "בלעדיו אין". על בית המשפט לראות את התמונה בכללותה באופן רחב, ולא מנקודת מבט צרה של שיקול זה לבדו. בענייננו, לא מצאתי כי התקשורת בין הצדדים מונעת מתן משמורת משותפת. ראה בתסקירים: תסקיר מיום 10.9.14: **"למרות טענות שני הצדדים לתקשורת לא תקינה ולעיתים מטרידה ומעליבה, התרשמתי כי שני הצדדים מנהלים תקשורת תקינה וטובה באמצעות טלפונים ומסרונים. שני ההורים טוענים לחוסר שיתוף ועדכון בזמן אמת בעניין מצב בנם. למרות טענותיהם, התרשמתי כי ברוב המקרים קיימים עדכונים והתייעצויות לגבי הבן בזמן אמת"**.

ניתן ללמוד מהאמור בתסקירים, כי חרף בעיית התקשורת בין הצדדים מצאה העו"ס להמשיך ולהמליץ על משמורת משותפת, שעה שטובת הקטין עמדה לנגד עיניה. כמו כן, התרשמה העו"ס כי קיימת תקשורת בין ההורים חרף טענותיהם לרבות התייעצויות לגבי הקטין בזמן אמת. ראה גם הדברים שעלו מהתסקיר מיום 7.4.14: **"שני הורים מדווחים על ההורה השני כמשקיע ונותן ככל יכולתו לבנם"**.

בטוחני כי עם סיום ההליך המשפטי, אשר לווה במתחים ופגע ביכולות הצדדים לתקשר ביניהם, יוכלו הצדדים לגשר על הפערים ולהשכיל לשתף פעולה למען עתידו של הקטין. בטוחני זה מתחזק נוכח התרשמות העו"ס, אשר ציינה לא אחת בפני בית המשפט כי יש לסייע לצדדים לסיים את העניינים הפתוחים מאחר ואלו גורמים להם למתח תמידי ביחסיהם, מתח אשר פוגע ביכולת התפקוד וביכולתם לשתף פעולה.

בפסיקת בתי המשפט לענייני משפחה נפסק לא אחת כי **"השיתוף הנדרש בין ההורים צריך להיות שיתוף פונקציונאלי המשרת את הקטינים ונוגע לעניינים"** (ראה תמ"ש (פ"ת) 603-09-12 ר. ש. נ' מ.ש. ניתן ביום 10.4.14 (פורסם בבנו)).

ראה גם דבריה של כב' השופטת ורדה בן שחר בתמ"ש (ראשל"צ) 7856-02-10 ש.א. נ' ס.י.א., ניתן ביום 23.7.12, פורסם בבנו:

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 8511-09-13 מ' ואח' נ' מ'

תמ"ש 33988-10-13 מ' ואח' נ' מ'

תמ"ש 13185-07-14 מ' ואח' נ' מ'

1 "אמנם נדרשת תקשורת טובה בין הורים על מנת לקיים משמורת משותפת, אך עצם
2 הדרישה לתקשורת טובה עשויה לשמש כחרב פיפיות כנגד קביעת משמורת משותפת שכן
3 ההורה המתנגד למשמורת משותפת יכול לשבש את התקשורת כדי לסכל את האפשרות
4 לקביעת משמורת משותפת. אני סבורה שבשלב שבית המשפט קובע משמורת משותפת
5 הוא איננו יכול ברוב המקרים, לעמוד על התנאי של תקשורת ברמה טובה ושיתוף פעולה
6 מירבי בין ההורים אלא לצפות לתקשורת סבירה שתלך ותשתפר לאחר ההכרעה
7 השיפוטית תוך מתן הדרכה לשני ההורים לתיאום הורי כל זאת כמובן כשמדובר בשני
8 הורים ראויים בעלי מסוגלות הורית טובה ומעורבים בחיי ילדיהם ודורשים טובתם."

9
10 25. על כן, חרף קשיי התקשורת בין הצדדים, לא מצאתי כי קיים מקום לסטות מהמלצות
11 התסקירים ורצון הצדדים באשר למשמורת משותפת. עם סיום ההליך המשפטי, יפנימו
12 הצדדים כי תקשורת טובה ביניהם רק תיטיב עם הקטין ועם עתידו ורווחת חייו, כמו גם עם
13 טובתם הם.

14
15 26. את טענת האם כי האב עושה שימוש בשמרטפית ובבת זוגו כדי לטפל בקטין יש לדחות.
16 כעולה מהתסקירים, מעדות האב ועדות השמרטפית לשעבר, הגב' מ' ס', אין מדובר בעניין
17 שבשגרה, אלא בסיוע מידתי של צד ג'. ראה לעניין זה עדות השמרטפית:
18 "ש. מ' היה צריך בייבי סיטר קבוע לימי שלישי בשעות אחה"צ המוקדמות, אני מדייק?
19 ת. כן,

20 לשאלת ביהמ"ש, מה היתה המתכונת של הבייבי סיטר לימי שלישי? מ' היה לוקח את א'
21 מהגן ואותי מהבית ספר ואז היינו נוסעים לבית של מ'. הוא היה נשאר עד שא' נרדם
22 לשנת צהרים ואז הוא היה הולך, חוזר לעבודה לכמה שעות ובמשך כל הזמן הוא היה בודק
23 שהכל בסדר.

24 ש. והוא היה חוזר בערב מתי?

25 ת. בסביבות חמש שש, מהשעה שתיים.

26 ש. זה היה הסידור הקבוע לימי שלישי?

27 ת. זה היה חודש, חודש וחצי.

28 ש. את זוכרת כמה פעמים זה היה בערך? שש, שמונה, עשר?

29 ת. היו פעמים שלא, שבועות שלא, אם אני אנסה לספור, חמש, שש, אולי שמונה. אני לא

30 זוכרת. אבל זה לא היה יותר מחודש וחצי."

31 (ראה עמ' 60 לפרוטוקול).

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 8511-09-13 ואח' נ' מ'

תמ"ש 33988-10-13 ואח' נ' מ'

תמ"ש 13185-07-14 ואח' נ' מ'

- 1
2 לא מצאתי כי מדובר בהתנהלות חוזרת אשר עלולה לפגוע בקטין, אלא בהתנהלות
3 לגיטימית שבה, הורה מסתייע מדי פעם בצדדי ג' לשמירה על ילדיו, ואין בכך פסול. כך גם
4 העובדה כי הוריהם של הצדדים מסייעים להם מדי פעם בשמירה על הקטין איננה מהווה
5 פגם שיש בו כדי לשמוט את הקרקע מתחת לתביעות המשמורת. מציאות החיים מלמדת כי
6 סיוע מעין זה יכול לסייע לצדדים בשמירה על שיגרת חייהם, שעה שמדובר בסיוע שאיננו
7 הופך לעניין שבשגרה.
8
9 27. טענות הצדדים באשר להסתות הקטין ע"י ההורה האחר לא הוכחו ולו בבדל של ראיה ואני
10 דוחה אותן.
11
12 28. ומכאן לחלוקת הזמן ההורי בין הצדדים : בחלוקה הנוכחית טוענת האם כי היא חווה קושי
13 אחת לשבועיים, בסוף השבוע שהקטין שוהה עם האב, כאשר היא אינה רואה את הקטין
14 שלושה ימים רצופים. אמנם בית המשפט הוסיף לאם שעות שהות נוספות עם הקטין ביום
15 א' מתום המסגרת החינוכית ועד השעה 16:00, אולם לטענתה לא די בשעות אלו לאחר נתק
16 של שלושה ימים. מנגד טוען המשיב כי אין לשנות את חלוקת הזמן בין הצדדים, ויש לבטל
17 את פיצול יום א' מהטעמים המפורטים לעיל.
18
19 29. שקלתי טענות הצדדים, בשים לב כי חלוקת הימים הקיימת מתנהלת כסדרה ומתבצעת
20 בפועל כבר כ-4 שנים, חלוקה אשר הושגה בהסכמה והתבססה על הסכמת הצדדים
21 והתחשבות בצורך האב לעבוד בימי ב'. היה מצופה מהאב שיגלה גמישות לצורכיה של האם
22 ולקושי הרגשי שהביעה באשר לימי א', ולקבל ההצעה להפוך את הימים בין הצדדים. לא
23 רק שהאב לא מצא ללכת לקראת האם, אלא שביקש אף לבטל את השעות שהוספו לאם
24 ביום א', אחת לשבועיים בצהריים, על מנת להקל על הנתק. לא מצאתי טעם בהתנגדות האב
25 להתחלף עם האם בחלוקת זמני השהות.
26 כן לא הוצגה בפני כל ראיה המלמדת על אקוטיות ימי שני במקום עבודתו של האב
27 המצדיקה התנגדותו לשינוי חלוקת הזמן. לפיכך, בשים לב כי משך שנים התנהלו זמני
28 השהות בהתחשב בצרכי האב, יש מקום עתה להפוך את הסדרי הראיה ולהתחשב ברצונה
29 של האם.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 8511-09-13 ואח' נ' מ'

תמ"ש 33988-10-13 ואח' נ' מ'

תמ"ש 13185-07-14 ואח' נ' מ'

על כן, אני קובעת כי הקטין ישהה עם אמו בימים א' ו-ג', ועם אביו בימים ב' ו-ד', ימי ה' וסופי שבוע יתחלקו בין הצדדים לסירוגין, כאשר הקטין השוהה ביום ה' עם הורה אחד לא ישהה באותו סוף שבוע עם אותו הורה.

30. הנני מאמצת את חלוקת החגים שנקבעה בתסקיר מיום 10.9.2014 והצדדים ינהגו על פיה לסירוגין.

באשר לחופשת הקיץ, בשים לב להמלצות העו"ס לסדרי דין בתסקירה מיום 7.7.2016 בדבר הערך המוסף המשמעותי לחופשה משפחתית והרצף שיטיב עם הקטין ויאפשר לו לחוות חופשה עם כל אחד מההורים הנני קובעת כדלקמן:

- א. בחודש יולי תתקיים חלוקת זמני השהות הרגילה.
- ב. בחודש אוגוסט יהיה רשאי כל אחד מההורים לשהות עם הקטין שבוע ימים רצוף שיכלול את סוף השבוע שממילא הקטין היה אמור לשהות עימו. (מיום א' בשעה 9:00 בבוקר ועד יום א' שלאחריו בשעה 9:00 שאז יובא הקטין להורה האחר).
- ג. בסוף השבוע הנוסף בחודש אוגוסט ישהה הקטין עם ההורה עימו אמור לשהות באותו סופ"ש החל מיום רביעי בשעה 17:00.
- ד. החל ממועד פתיחת שנת הלימודית תשוב על כנה חלוקת זמני השהות הרגילה.

31. הוראות כלליות:

- א. על ההורים לידע האחד את רעהו על כל שינוי בזמני השהות במסרון לפחות 24 שעות טרם המועד.
- ב. לקטין יתאפשר להשתתף באירועים משפחתיים (קרובים מדרגה ראשונה) גם לא בימי השהייה בהודעה מראש במסרון 7 ימים טרם האירוע.
- ג. על ההורים לאפשר שיחה טלפונית בין הקטין להורה האחר מדי יום בין השעה 19:30 ל-20:00.
- ד. על ההורים להיות נוכחים עם הקטין בעת שהיית הקטין עימם.

32. ב. תביעת המזונות:

32. ביום 16.9.14 נפסקו מזונותיו הזמניים של הקטין בסך של 1,400 ₪ בהתבסס על הסכמות הצדדים למשמורת משותפת. כן נקבע כי על האב לשאת ב-60% מעלות הוצאות החינוך של הקטין וב-60% מהוצאות הבריאות.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 8511-09-13 ואח' נ' מ'

תמ"ש 33988-10-13 ואח' נ' מ'

תמ"ש 13185-07-14 ואח' נ' מ'

טענות האם:

33. האם עובדת כמורה בשנתה הראשונה בבית ספר ---ב--- במשרה חלקית. לטענתה שכרה של מורה בהתמחות הינו נמוך ביותר ומשולם ע"י משרד החינוך ועיריית ---.

האם ציינה כי מאז חודש 4/16 שכרה דירה קטנה למגוריה ומגורי הקטין בדמי שכירות חודשיים בסך של 3,100 ₪. שיעור הארנונה הינו בגובה של 780 ₪ לחודשיים, והוצאות נלוות הוערכו בכ- 800 ₪ לחודש. האם עותרת לפסוק מדור הקטין בשיעור של 33% משכר הדירה והוצאות החזקת הבית מחודש 4/16.

34. לטענת האם, האב הינו איש עתיר נכסים. בבעלותו וילה בשווי 4.5 מליון ₪ במושב --- שבשרון, נקיה מכל חוב. בנוסף האב נוהג ברכב מפואר אשר שוויו עומד על 190,000 ₪. לטענת האם הרכב נרשם על שם הוריו על מנת להפחית ממצבת רכוש, כשברור כי הוא שעושה בו שימוש בלעדי ונושא בכל הוצאות אחזקתו בשיעור של אלפי ₪ בחודש.

35. לטענת האם, האב הטעה את בית המשפט עת הציג תלושי שכר על סך של 11,300 ₪ מהתקופה בה עבד כסטודנט בחברת ---. כיום הינו מהנדס בחברה, שכרו השעתי עומד על 115.05 ₪ לשעת עבודה. מתלושי השכר שצירף עולה כי שכרו נטו עומד על סך של 18,120 ₪ לחודש, בבעלותו זכויות רבות בקופות גמל ומדי חודש הוא רוכש מניות של חב' --- בסכומים הנעים בין כ- 1,000 - 3,000 ₪. לטענתה, האב מצוי כמעט תמיד ביתרת זכות של עשרות אלפי ₪ בחשבוננו ומנהל רמת חיים גבוהה. לטענתה, בין הצדדים קיימים הפרשי שכר עצומים ועל מנת שתישמר רמת חיים דומה לקטין בשני הבתים, על האב לשאת בדמי מזונות ההולמים את שכרו ונכסיו.

36. האם מעריכה את צורכי הקטין בסך של 4,170 ₪, הכוללים רכיב של כלכלה, ביגוד והנעלה, חומרי ניקוי לבית ולגוף, משחות מגבונים, נסיעות, חוגים, תרבות, ביטוח רפואי, טיולים, ימי הולדת, ספרים ומשחקים. הוצאות המדור בסך של 533 ₪ וחלקו של הקטין בשכר דירת האם. לטענת האם גם במשמורת משותפת יש להתחשב בפערי ההכנסות בין ההורים וכן ברכושו של כל אחד מההורים. כן עותרת האם לקבוע את חלוקת שיעור ההוצאות החריגות (חינוך ובריאות) בשיעור של 75% על האב ו-25% על האם בשים לב לפערי ההשתכרות.

טענות האב:

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 8511-09-13 ואח' נ' מ'

תמ"ש 33988-10-13 ואח' נ' מ'

תמ"ש 13185-07-14 ואח' נ' מ'

37. לטענת האב, ביום 1.1.17 חוייב בפסק דין שניתן ע"י בית הדין הרבני, לשלם לאם סך של 100,000 ₪ שם עבור כתובתה. לטענתו יכולתו הכלכלית נפגעה עם החיוב הנ"ל, כאשר עליו ליטול הלוואה שתפחית את הכנסתו החודשית בסך של 2,500 ₪.
- מאידך פסק הדין לכתובה משנה משמעותית לטעמו את יכולתה הכלכלית של האם. לטענתו לא ניתן ללמוד על יכולתה הכלכלית של האם מתלושי השכר שצרפה, וכן בהעדר פרטי חשבון הבנק שלה. לטענתו האם ניסתה להסתיר הכנסותיה ובנסיבות יש לקבוע כי הכנסותיה גבוהות יותר מהמדווח וליחס לה פוטנציאל השתכרות בסך של 8,500 ₪ נטו לפחות. לטענתו מדובר באישה צעירה ומוכשרת אשר יכולה להגדיל הכנסתה.
38. לעניין הבית במושב --- טוען האב כי מדובר ברכוש של הוריו. באופן פורמאלי הבית נרשם על שמו עוד בהיותו קטין כבן ממשיך. האב מפנה להסכם הגירושין שנחתם בין הצדדים בו לא הוסדר עניין הבית, כאשר הדבר מעיד כי אין מדובר ברכוש.
39. האב מתגורר בדירה שכורה בעלות של 3,800 ₪ לחודש.
- לטענתו ההוצאות שפרטה האם לא הוכחו ונטענו בהפרזה, בייחוד כשהקטין מבלה עימו מחצית מהחודש. לעניין המדור טוען האב כי יש לקבוע תקרה למדור עד לסך של 2,500 ₪.
- הדירה ששכרה האם מצוייה באחד הרחובות היוקרתיים ב--- ונבחרה רק לאור הקרבה לבית אמה. כן טוען כי קיים חשש ממשי כי האם שכרה דירה רק כדי ליצור חיוב במדור ובכוונתה לשוב לבית אמה לאחר מכן, לכן לטענתו יש להורות כי ככל ותחזור האם להתגורר בבית אמה, יופסק החיוב במדור ללא צורך במתן הוראה נוספת. לעניין אחזקת המדור, האם לא הוכיחה הוצאות אלו.
40. לטענת האב בשים לב להסדר הנוהג של משמורת משותפת וחיוב בכתובה, אין לפסוק מזונות למעט השתתפות בהוצאות חינוך ובריאות כמקובל. לחילופין טוען כי לפסוק לקטין מזונות בסך של 800 ₪ לחודש, 833 ₪ בגין המדור ומכך להפחית 25% בגין משמורת משותפת וחלוקת זמני שהות שווים כמקובל בפסיקה. לטענתו פער השתכרות אינו מהווה חסם להחלת ההפחתה.
- דיון:**
41. בהתאם להוראת סעיף 3(א) לחוק לתיקון דיני משפחה (מזונות) התשי"ט-1959 (להלן: "חוק המזונות"), אב חייב במזונות ילדיו הקטינים על פי הוראות הדין האישי החל עליו.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 8511-09-13 ואח' נ' מ'

תמ"ש 33988-10-13 ואח' נ' מ'

תמ"ש 13185-07-14 ואח' נ' מ'

על פי הדין העברי, חייב אב יהודי במזונות ילדיו על מלאות להם 6 שנים, באופן אבסולוטי. תקנת הרבנות הראשית משנת תש"ד, האריכה תוקף חיוב אבסולוטי זה עד מלאות לקטין 15 שנים.

מקור חובת המזונות בגילאי 15 ועד 18 שנים, בדיני הצדקה במשפט העברי. בשונה מחובת המזונות עד גיל 15 המוטלת על האב בלבד, החיוב מדין צדקה חל על שני ההורים באופן שווה, בהתאם ליכולותיהם הכלכליות.

(ראה לעניין זה- ע"א 591/81 פורטוגו נ' פורטוגו פד"י לו(3) 449; ע"א 135/80 בכור נ' בכור פד"י לו(2) 358).

עד גיל 15 מחויב האב בצרכים ההכרחיים של הקטין. הפסיקה הגדירה את הצרכים ההכרחיים כצרכים בסיסיים כגון כלכלה, ביגוד והנעלה, בריאות, דיור והוצאות חינוך בסיסיות. הצרכים שמעבר לכך, כדוגמת חופשות, חוגים, בילויים, הוצאות חינוך מעבר למינימום הנדרש וכיוצא בזה, הינם בגדר מזונות מדין צדקה וכפופים כאמור לעיל, לתנאי האמידות של שני ההורים.

42. יכולתו של האב לצורך קביעת היקף המזונות ההכרחיים תקבע לא רק על בסיס הכנסותיו בפועל מעבודתו, אלא גם ממקורות אחרים העומדים לרשותו כגון חסכוניות, רכוש, כמו גם פוטנציאל השתכרות על פי מקצועו וכישוריו.

43. מאחר ומדובר במשמורת משותפת ובחלוקת זמן הורית שווה, עולה השאלה האם ובאיזה היקף יש לחייב האב במזונות הקטין.

בבע"מ 2561/08 פלוני נ' פלונית ניתן ביום 20.7.08 (פורסם בנבו) התייחסה כב' השופטת ע' ארבל לחובתו המוחלטת של אב לשאת במזונות ילדיו הקטינים בין אם המשמורת משותפת ובין אם לאו:

"חובתו המוחלטת של האב לשאת בצרכים ההכרחיים של ילדיו הקטינים חלה בין אם המשמורת על הילדים נמסרת לאם, בין אם היא נמסרת לאב, ובין אם היא ניתנת במשותף לשני ההורים. מאחר והמבקש בענייננו הוא בעל המשמורת על הקטינה וממילא זה הנושא בהוצאות גידולה, החיוב שהוטל עליו לשלם למשיבה נועד אפוא לספק אך את צרכיה של הקטינה בזמן שהיא שווה אצל אמה".

בפסק דינה של כב' השופטת וילנר בע"מ (חיפה) 318/05 פלוני נ' פלונית, ניתן ביום 30.1.06 (פורסם בנבו)) נקבע, כי ראוי להפחית משיעור החיוב במזונות המוטל על האב בנסיבות בהן

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 8511-09-13 ואח' נ' מ'

תמ"ש 33988-10-13 ואח' נ' מ'

תמ"ש 13185-07-14 ואח' נ' מ'

קיימת משמורת משותפת, היות והאב נושא במזונות אלו באופן ישיר בהוצאות ילדיו הקטינים, יוצא הוא ידי חובת מזונותיו כלפיהם, ולכן חב הוא במזונות מופחתים.

אם כן, לצד חובתו המוחלטת של האב לשאת במזונות ילדיו הקטינים על פי ההלכה הפסוקה, יש מקום להפחית ממזונותיו של האב בהיותו נושא בצורכי הקטין באופן ישיר כתשלום מזונות, ובכפוף כי טובת הקטין לא תיפגע עקב אותה הפחתה. שיעור ההפחתה נתון לשיקול דעתו של בית המשפט כאשר ברור כי כל מקרה ייבחן לפני נסיבותיו הספציפיות ובכללן גובה הכנסות הצדדים, צורכי הקטין, רמת החיים לה הורגל הקטין וכיו"ב. השיקול של טובת הילדים הוא לעולם נר לרגלי בית המשפט בבואו לקבוע את שיעור ההפחתה במזונות בהסדרי משמורת משותפת, אם בכלל.

ככל שהפערים בין הכנסות הצדדים יצטמצם, יהיה מקום לבצע הפחתה גבוהה יותר, ראה עמ"ש 318/05 שאוזכר לעיל שם בוצעה הפחתה של 25% בנסיבות בהן האב השתכר שכן העולה על כפל שכרה של האם, ראה גם עמ"ש 25027-02-14 פלוני נ' פלוני, ניתן ביום 4.1.15 פורסם בנבו, שם בוצעה הפחתה של 50% בנסיבות בהן הכנסות הצדדים היו זהות. שיעור ההפחתה כאמור ייגזר לכל מקרה לגופו. בהעדר נסיבות המצדיקות זאת, לאור פסק דינה של כב' השופטת וילנר בעמ"ש 318/05 שיעור דמי המזונות יופחתו ב-25% מדמי המזונות שהיו נפסקים אילו המשמורת היתה נתונה באופן בלעדי בידי האם.

"על אף השאיפה החשובה ליצירת דרך אחידה ופשוטה לקביעת המזונות, יתכנו מקרים, גם אם חריגים הם, בהם אין בכוחו של חישוב מתמטי מדויק להכיל ולהביא לידי ביטוי את נסיבותיו הייחודיות של המקרה העומד לפתחו של בית המשפט.... זאת יש לזכור - החיים אינם מדע מדויק, במיוחד כאשר עסקינן בגידולם ובצרכיהם המשתנים כל העת של קטינים. לפיכך, שומה על בית המשפט לבחון את הדברים בראייה כוללת, בשים לב לשיקול הדעת המוקנה לבית המשפט בקביעת טובתו של הקטין, ובכלל זה קביעת גובה המזונות." (ראה- עמ"ש (חיפה) 42513-09-14 א.ש נ' י.ש ניתן ביום 4.1.15 (פורסם בנבו)).

בשולי הדברים אציין "עד היום טרם יצאה תחת ידו של ביהמ"ש העליון הלכה עקרונית בדבר ביטול החובה המוטלת על האב לזון את ילדיו, תוך החלת "מזונות שיווניים" (ראה עמ"ש (חיפה) 54256-09-14 א.כ נ' ב.כ, ניתן ביום 8.2.15, פורסם בנבו). עוד יצויין כי דיון בסוגיה זו התקיים בבית המשפט העליון בחודש 12/16, וטרם ניתנה הכרעתו.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 8511-09-13 ואח' נ' מ'

תמ"ש 33988-10-13 ואח' נ' מ'

תמ"ש 13185-07-14 ואח' נ' מ'

44. מן המזונות אל המדור- שוכנעתי כי אין להיעתר לבקשת האב ולבצע הפחתה ברכיב המדור. ההוצאה בגין מדור איננה תלויה במספר הימים בהם מתגורר הקטין בדירת האם, לעניין זה ראה בע"מ 318/05 שאוזכר לעיל:

"ראוי להדגיש כי על אף האמור בעניין הפחתת שיעור המזונות במקרים של משמורת משותפת, הרי שהוצאות המדור החלות על האב אינן פוחתות אך בשל העובדה שהקטינים נמצאים במשמורת משותפת. עיקר ההוצאה בגין מדור - שכר דירה וארנונה - אינו תלוי במספר הימים בהם מתגוררים הקטינים בדירת האם. לפיכך, אין להפחית חלק זה של מזונות הקטינים מחלקו של האב, על אף שמדובר במשמורת משותפת".

ראה גם עמ"ש (חיפה) 54256-09-14 שאוזכר לעיל:

"ברי כי אין בהסדרי משמורת משותפת כדי להפחית מהעלויות המוטלות על האם עבור מדור הילדים. אציין כי גם בהסדרי ראייה מחובת האב לדאוג לדיוור הולם לילדיו בעת שהותם במשמורתו אף שהשהות קטנה ממחצית הזמן, ובכל זאת הוא אינו פטור מתשלום מדור (למעשה לא קיים שוני מבחינתו של האב בתשלום הוצאות המדור, בין בהסדרי ראייה הכוללים ברגיל לינה ובין במשמורת משותפת). לפיכך, אין בנימוק זה כדי להצדיק טעמי לפטור את האב מתשלום המדור בהסדרי משמורת משותפת או להפחיתם במחצית כפי שנעשה בעניין פלוניס. עוד ראו בעניין זה דעתו של כב' השופט א' זגורי בתמ"ש (טבריה) 21460-06-10 ג.ד. נ' א.ד. [פורסם בנבו] (24.2.11) אשר סבר כי בהסדר של משמורת משותפת ראוי להפחית אך את הוצאות אחזקת המדור בעת שהות הילדים במשמורת האם, וזאת במובחן מחיוב האב בהוצאות המדור".

45. ומן הדין אל הנדון:

נוכח גיל הקטין, על האב מוטלת החובה האבסולוטית לשאת במזונותיו ההכרחיים. נוכח חלוקת הזמן ההורית, יש לבחון מהו שיעור דמי המזונות אותו יש לפסוק בהתאם להלכות המפורטות לעיל.

46. השתכרויות הצדדים: מתלושי השכר שצירפו הצדדים לחודשים 8-12/16 עולה כי השתכרותו הממוצעת של האב עומדת על סך של כ-15,809 ₪ לאחר ניכויי התחייבויות, ומשכורתה של האם עומדת בממוצע על סך של 5,496 ₪ לאחר ניכוי התחייבויות.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 8511-09-13 מ' ואח' נ' מ'

תמ"ש 33988-10-13 מ' ואח' נ' מ'

תמ"ש 13185-07-14 מ' ואח' נ' מ'

לעניין רמת החיים של האב, ראה עדותו בבית המשפט :
ש. אני מסתכל על תלוש השכר שלך ואני רואה שיש איזו הורדה על השתתפות במניות
בסך 1,335 ₪ (5%). מה זה ?
ת. השתתפות במניות של 5%. זה מה שאני יודע. אני לא טוב בנושאים האלה.
ש. אתה קונה מניות כל חודש של --- בסך של 1,335 ₪.
ת. אז אתה יכול להסביר. למה אתה צריך אותי? זה רשום שחור על גבי לבן.
ש. בשנת 2014 התנהל הליך בביהמ"ש, ועזוב עכשיו את ה-1,335 ₪. כמה כסף אתה חוסך
בבנק כל חודש ?
ת. 2,000 ₪....
ש. בדקתי בזמן ניהול ההליך ואתה מוציא למשך בחודש ספטמבר 2014 הוצאת בוויזה על
עצמך 6,370 ₪.
ת. זה על עצמי ועל הילד שלי. מה לעשות?
ש. אני מסתכל פה ואתה אוהב לאכול בחוץ.
ת. זכותי, נכון?
ש. כמה לדעתך אתה מוציא על אוכל במסעדות על עצמך? כל מיני מסעדות שאני יכול לתת
את השמות שלהם.
ת. זה לא משנה השמות. אני עובד בשביל הכסף שלי וזה לא פשע לאכול בחוץ.
ש. יש לך חסכונות של 6,000 ₪, ואתה מוציא על עצמך 6,000 ₪ בכרטיסי אשראי, אז למה
שלא תיתן לילד שלך ברווחה?
ת. אני נותן, למה היא לא נותנת? אחריות כלכלית זה בתוך האחריות.
ש. אחרי שראינו שאתה חוסך 6,000 ₪ ומוציא על עצמך 6,000 ₪ ועוד נשאר עם סכומים
בבנק, אתה ביקשת להוריד את דמי המזונות ל-800 ₪?
ת. אכן.
ש. אתה רוצה להגיד לי שממשכורת של 20,000 ₪ ומחסכונות שאתה שם בצד 6,000 ₪
אתה
מבקש שהיא לא תקבל מזונות לילד?
ת. רשום 800 ₪ בתצהיר".
(ראה עמ' 49-51 לפרוטוקול).

ניכר כי קיים פער בין רמת חייו של האב לרמת חייה של האם אשר החלה השנה את לעבוד
כמורה ומצויה בתחילת דרכה המקצועית. ברי כי עם השנים תגדל משכורתה בהתאם

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 8511-09-13 ואח' נ' מ'

תמ"ש 33988-10-13 ואח' נ' מ'

תמ"ש 13185-07-14 ואח' נ' מ'

לוותק אשר תצבור וכך גם יגדל היקף משרתה. כן ניכר כי שני הצדדים מסתייעים כלכלית בהוריהם, אולם לא מצאתי כי בשל סיוע זה יש לייחס להם הכנסה קבועה נוספת. יש לראות אם כן, באב בבחינת אב אמיד שכן הינו משתכר מעבודתו למעלה מן הממוצע. מתלושי השכר של האב אף ניתן ללמוד כי מדי חודש נרכשות על ידו מניות של מעסיקתו, חברת ----. תדפיסי העו"ש שצירפה האם מלמדים כי האב חוסך כל חודש סכומי כסף גדולים, נוהג ברכב יוקרתי (על אף כי טוען כי אינו נמצא בבעלותו, אולם לא מכחיש כי נושא בכל הוצאות אחזקתו-ראה עמ' 47 לפרוטוקול). לא נעלמה מעיני העובדה כי ע"ש האב רשום בית מגורים במושב ---, כאשר לטענתו אין מדובר ברכושו חרף הרישום הפורמלי על שמו.

באשר לטענת האב כי נאלץ ליטול הלוואה לתשלום כתובתה של האם. לא הומצא כל מסמך המעיד על הלוואה או על ההחזר החודשי הצפוי הנטען, סך של 2,500 ₪. באשר להוצאות המדור, שני הצדדים שוכרים דירות. האב נושא בדמי שכירות בסך של 3,800 ₪, ושכר הדירה בגין דירת האם הינו 3,100 ₪, ברי כי לשני הצדדים קיימות הוצאות עבור אחזקת הבית. אין יסוד לטענת האב לשכירת דירה יוקרתית ע"י האם, שעה שעלות הדירה שהוא שוכר למגוריו עולה על הדירה ששוכרת האם.

47. ומכאן לצורכי הקטין, האם העריכה בתצהירה את צורכי הקטין כדלקמן: כלכלה – 900 ₪, ביגוד והנעלה 500 ₪, חומרי ניקוי לבית ולגוף- 300 ₪, משחות מגבונים- 200 ₪, נסיעות- 400 ₪, חוגים- 300 ₪, תרבות- 300 ₪, ביטוח רפואי- 70 ₪, טיולים 400 ₪, ימי הולדת 300 ₪, ספרים משחקים- 500 ₪.

בחקירתה עומתה האם עם הסכומים להם היא עותרת ולא סיפקה תשובות שעולות בקנה אחד עם גובה צורכיו הנטענים של הקטין, להלן אביא חלקים מעדותה:

ש. איך את מתניידת היום?

ת. הגן של הבן שלי ברחוב שלי, ברגל ובתחבורה ציבורית...
ת. לא שכחתי. כרגע אין הוצאות חינוך גדולות. כפי שצירפתי בקבלות אני קונה הרבה בגדים

לבן שלי ולוקחת אותו להצגות, הוא מאוד מטופח ואולי זה לא יפה להגיד אני לא מרוויחה הרבה וקונה ומי שמרוויח הרבה כסף מלביש אותו בבגדים שקטנים עליו בשתי מידות. הוא

מלביש אותו במכנס של גיל שנתיים – שלוש.
ש. אני מבין שכל המשכורת שלך הולכת עבור ההוצאות של א', נכון?

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 8511-09-13 ואח' נ' מ'

תמ"ש 33988-10-13 ואח' נ' מ'

תמ"ש 13185-07-14 ואח' נ' מ'

ת. נכון, אבל אמא שלי עוזרתי לי בקניית דברים לבן שלי, ביגוד וכל מה שקשור.

ש. מה זה 300 ₪ עבור הוצאות לימי הולדת?

ת. למשל יש יום הולדת של ילד מהגן, זה גן של 35 ילדים ואני קונה מתנה ב-50-60 ₪, זה

הסכומים שעולים מתנות ויש הרבה ילדים בגן והרבה ימי הולדת...

ש. תספרי לנו בהרחבה באיזה חוגים א' נוטל חלק?

ת. הוא עדיין לא נוטל חלק בחוגים אבל אין ספק שבשנה הבאה הוא יהיה בחוג.

(ראה עמ' 42-43 לפרוטוקול).

48. מהקבלות שצירפה האם התרשמתי כי היא אכן משקיעה בקטין כמיטב יכולתה, אולם

הסכומים להם היא עותרת הינם סכומים שנטענו על דרך ההרחבה ללא אסמכתאות

מספיקות ואינן משקפות צרכי קטין בן 4 וחצי שנים. כך למשל הוצאה חודשית עבור ביגוד

והנעלה בסך 500 ₪, הוצאה חודשית עבור תרבות 300 ₪, עבור ספרים ומשחקים 500 ₪

וכיו"ב.

אין חולק כי הצדדים משקיעים רבות בסיפוק צרכי הקטין ברמה המיטיבה עימו, ברם, יש

להתאים את צרכיו של הקטין למציאות החיים בהתאם ליכולות הצדדים. לא זו בלבד אלא

שבית המשפט בתוך עמו יושב ואינו כבול לפירוט שמסרו הצדדים ועל יסוד ניסיונו

המקצועי יכול להעריך צורכיהם של הזכאים למזונות. (ראה ע"א 687/83 מזור נ' מזור, פ"ד

לח (3) 29).

49. לאחר ששקלתי מכלול הנסיבות, שוכנעתי כי אין לשנות מהפסיקה הזמנית, כאשר את

צרכיו של הקטין הנני מעריכה בסך של 1,880 ₪ לחודש עפ"י הפירוט הבא:

800 ₪ מזון

300 ₪ חלק יחסי באחזקת המדור

250 ₪ ביגוד והנעלה

150 ₪ תספורת וטיפוח

100 ₪ נסיעות

150 ₪ משחקים/ספרים/מתנות

50 ₪ רפואה

80 ₪ בילוי

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 8511-09-13 ואח' נ' מ'

תמ"ש 33988-10-13 ואח' נ' מ'

תמ"ש 13185-07-14 ואח' נ' מ'

לאור צרכים אלו, פערי ההכנסות בין הורי הקטין, הסדר המשמורת המשותפת וחלוקת זמני
השהות של הקטין עם ההורים, ובשים לב לכללים שנקבעו בפסיקה שנסקרה לעיל בדבר
הפחתה של כ-25% מההוצאות, הרי העמדת דמי המזונות על סך של 1,400 ₪ לחודש הנה
תואמת את המציאות. לסך זה יש להוסיף את חלקו של הקטין ברכיב המדור אשר נעדר
מהחלטה הזמנית, נוכח מגוריה של האם אז בבית אמה. נוכח עלות המדור החודשית 3,100
₪, יועמד רכיב המדור על סך של 1,000 ₪ כך שחיוב המזונות המלא יעמוד על 2,400 ₪
לחודש.

50. אשר על כן הנני פוסקת כדלקמן:

א. האב ישלם לאם עבור מזונות ומדור הקטין סך של 2,400 ₪ לחודש החל מיום
1.4.2016. בשים לב למועד בו עברו האם והקטין להתגורר בדירה שכורה, ההחלטה
למזונות זמניים תעמוד בעינה עד ליום 31.3.2016.
דמי המזונות ישולמו עד הגיע הקטין לגיל 18 ו/או עד לסיום לימודי התיכון - לפי
המאוחר מבין שני המועדים.
והיה והקטין ישרת בצה"ל ו/או בשירות הלאומי, האב ימשיך לשלם מזונות לאם
עד לתום תקופת שירות החובה ו/או הלאומי, כשהסכום יעמוד על שליש מהסכום
הנקוב לעיל, בערכו הצמוד כאמור בס"ק ב להלן.

ב. דמי המזונות ישולמו מידי חודש בחודשו, עד ה-10 לחודש עבור אותו חודש, ישירות
לחשבון הבנק של האם, כשהסכום הנקוב בס"ק א' לעיל יהיה צמוד למדד
המחירים לצרכן על בסיס המדד הידוע היום ויעודכן פעם בשנה – במזונות חודש
ינואר של כל שנה, ללא הפרשים לתקופות הביניים.

ג. כל קיצבה ו/או מענק המשולם ע"י המוסד לביטוח לאומי בגין הקטין, לרבות
קיצבת ילדים, מענק לימודים וכיו"ב, ישולם לאם בנוסף לדמי המזונות. מענק
החינוך ישמש לצורכי הצטיידות לבית הספר והאב לא יחוייב להשתתף בהוצאות
הצטיידות.

ד. לעניין ההוצאות החריגות: כל הודעה ו/או מידע לרבות מסמכים, יועברו באחד
מאופני התקשורת הבאים - להלן: "תקשורת מתועדת": תקשורת סלולרית (כגון:
WhatsApp) / מייל / דואר רשום, כאשר ההורה השולח איננו מחוייב להוכיח כי
ההורה השני קיבל לידיו את ההודעה אלא כי שלח לו באחד מאופני התקשורת
המפורטים לעיל. כל העברה באופן אחר, תחייב את ההורה השולח להוכיח כי
ההורה השני קיבל לידיו את המידע/מסמכים.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 8511-09-13 ואח' נ' מ'

תמ"ש 33988-10-13 ואח' נ' מ'

תמ"ש 13185-07-14 ואח' נ' מ'

- ה. החל מיום 1.4.2017 יישאו הצדדים בחלקים שווים ביניהם בהוצאות רפואיות חריגות מכל מין וסוג שהוא, לרבות רפואת שיניים כולל אורתודנטיה, משקפיים/עדשות מגע, טיפולים פסיכולוגיים/ריגשיים, איבחונים לרבות איבחוני ליקוי למידה, וכל הוצאה רפואית אחרת חריגה אשר איננה מכוסה (במלואה או בחלקה) על ידי קופ"ח ובכלל זה הפרשים בגין אותה הוצאה חריגה לאחר קבלת החזר מכל מקור שהוא, אלא אם כן ההחזר מתקבל מביטוח פרטי הממומן ע"י הורה אחד בלבד שאז רק ההורה המממן זכאי להנות מהחזר זה.
- כל הוצאה רפואית כנ"ל תעשה על יסוד אסמכתא מגורם רלוונטי המאשר את נחיצותה, אשר תועבר מהורה אחד לשני בתקשורת מתועדת טרם הוצאת ההוצאה/קבלת הטיפול, על מנת לאפשר להורה השני לבדוק האמור בתוך 10 ימים מיום משלוח האסמכתא.
- ו. החל מיום 1.4.2017 יישאו הצדדים בחלקים שווים ביניהם בהוצאות החינוך על פי דרישת מערכת החינוך ו/או המסגרת החינוכית הציבורית – **הכוללות**: אגרות חינוך, כל תשלום אחר הנדרש לתשלום ישירות למערכת החינוכית ו/או למסגרת החינוכית לרבות ועד הורים, צהרון עד לסיום כיתה ג', חוגים, שיעורי עזר (ע"פ המלצת הגורם הרלוונטי), תנועת נוער וקייטנות.
- ז. כל הוצאה חריגה אחרת שלא נכללת בס"ק ה-ו לעיל, יישאו בה שני ההורים בחלקים שווים **ובלבד** ששני ההורים הסכימו להוצאה זו באופן מתועד (לרבות בתקשורת המתועדת).
- ח. הורה אשר יישא במלוא הסכומים בגין ההוצאות המפורטות בס"ק ה-ז לעיל ("ההורה המשלם") יקבל מהורה השני ("ההורה החייב") את חלקו בהתאם לאמור לעיל, וזאת בתוך 10 ימים מיום שההורה המשלם שלח להורה החייב בתקשורת המתועדת דרישה בצירוף האסמכתא הרלוונטית על התשלום הנדרש, ובתנאי שהמשלוח יעשה לא יאוחר מחצי שנה לאחר ההוצאה.
- לחילופין רשאי ההורה החייב להודיע לאם בתקשורת המתועדת בתוך עשרת הימים דלעיל, כי הוא ישלם את חלקו ישירות לגורם נותן השירות.
- ט. חיוב המזונות המפורט בכל הסעיפים לעיל, כולל את השתתפותו של האב בכל צרכי הקטין, מכל מין וסוג שהוא, לרבות מדור, ועל האם לשאת בכל יתר צרכי הקטין, מכל מין וסוג שהוא, לרבות – ולא למעט: מזון, כלכלה שוטפת, ביגוד והנעלה, רכישת ציוד למסגרת החינוכית, הוצאות רפואיות שוטפות, וכיו"ב.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 8511-09-13 מ' ואח' נ' מ'

תמ"ש 33988-10-13 מ' ואח' נ' מ'

תמ"ש 13185-07-14 מ' ואח' נ' מ'

על מנת שלא להסלים הסכסוך בין הצדדים ישא כל צד בהוצאותיו.

פסק הדין מותר לפרסום לאחר שהושמטו פרטים מזהים.

המזכירות תמציא פסק הדין לצדדים ותסגור התיקים שבכותרת.

ניתן היום, כ"א אדר תשע"ז, 19 מרץ 2017, בהעדר הצדדים.

שלי אייזנברג, שופטת